

Kontaktperson
Miljöstrategiska enheten
Sandra Johanne Selander
010-2241733
sandra.johanne.selander@lansstyrelse
n.se

Infrastrukturdepartementet
c/o Regeringskansliet
Energienheten
103 33 Stockholm

Remiss om Energimarknadsinspektionens rapport Kapacitetsutmaningen i elnäten samt promemorian Ökade incitament för kostnadseffektiva lösningar i elnätsverksamhet

Er beteckning: I2020/03164

Sammanfattning

Förslagen i Energimarknadsinspektionens (Ei) rapport och promemorian välkomnas av Länsstyrelsen. Länsstyrelsen anser att förslagen och lagändringarna bör genomföras i enlighet med vad Ei föreslår. Länsstyrelsen ser vikten av en samordnad process som är anpassad till krav på kostnadseffektivitet, den pågående energiomställningen och de klimat- och energipolitiska målen.

Rapporten Kapacitetsutmaningen i elnäten

Länsstyrelsen har under de senaste åren sett hur insikten har ökat om att spelregler och styrmedel kopplat till energidistribution är högst relevanta för samhällets förmåga till omställning. För stora delar av de relevanta beslutsfattarna är kunskapsnivån kring dessa frågor fortfarande låg. Därför är det positivt att denna rapport på flera områden förtydligar ansvarsförhållanden och reglering samt att den på ett tydligt sätt presenterar förslag, både inom ramen för uppdraget och tidigare utredningar, vilka är viktiga kopplat till kapacitetsbrist.

Avsnitt 3 Ansvar och roller kopplade till kapacitetsbristen i elnäten

Länsstyrelsen delar bilden att införandet av nätutvecklingsplaner och den samordning som måste ske vid framtagande av dessa kommer leda till bättre prognoser. Länsstyrelsen delar också uppfattningen och argumentationen kring att det är viktigt att alla

DSO:er omfattas av skyldigheten att upprätta och offentliggöra sina nätutvecklingsplaner. Vidare anser Länsstyrelsen också att Elmarknadsdirektivets krav på samråd för nätutvecklingsplaner med berörda systemanvändare, bör preciseras i kommande föreskrifter. I detta sammanhang vill Länsstyrelsen understryka att om lagstiftaren föreskriver att samråd ska ske med kommuner och regioner – något som Länsstyrelsen ser positivt på – bör lagstiftaren också tillse att det sker moderniseringar i lagstiftningen rörande kommunala energiplaner.

Ur ett kommunalt perspektiv är det viktigt att inkludera elförsörjningsperspektiv i både översiktsplaner och detaljplaner. Dessa behöver beskriva framtida behov och utmaningar som kan finnas gällande markanspråk och eldistribution samt andra energifrågor. I Skåne och Stockholms län har dessutom respektive Region ansvar för att ta fram en regional fysisk planering som bör belysa mellankommunala, regionala och mellanregionala frågor, exempelvis energiförsörjning och energidistribution. Trots detta är det Länsstyrelsens uppfattning att dessa plandokument inte ensamma utgör ett *tillräckligt* relevant underlag för att vara ett stöd i arbetet för DSO:ernas framtagande av nätutvecklingsplaner. Inte heller i de fall när kommunen har en aktuell energiplan är underlaget adekvat nog. Länsstyrelsens uppfattning är att detta beror på en föråldrad lagstiftning rörande kommunala energiplaner samt begränsade resurser och kunskapsbrist rörande dessa frågor i kommuner. Vill lagstiftaren se en bättre harmonisering mellan dessa olika lagstiftningar och legala monopol bör föreskrifter rörande införandet av nätutvecklingsplaner samverka med en modernisering av lagstiftning rörande kommunala energiplaner.

Länsstyrelsen anser att det är bra med Ei:s förtydligande angående att beräkning av ledig kapacitet ska utgå från nätets fysiska belastning med och utan den nya belastningen.

Avsnitt 4 Kostnadseffektiv driftssäkerhet

Länsstyrelsen stödjer Ei:s förslag att Regeringen bör ge Svenska kraftnät i uppdrag att utvärdera och utveckla arbetet med nätplanering, driftplanering och den dagliga driften så att mer överföringskapacitet kan frigöras. Länsstyrelsen instämmer även i att det är lämpligt att uppdraget också omfattar andra systemdrifttillstånd än normaldrift.

Avsnitt 5 Kapacitetstilldelning på utlandsförbindelser

Länsstyrelsen vill särskilt framhäva situationen i Malmö. Baltic Cable är seriekopplad med en av de två gränspunkterna som finns från transmissionsnätet till staden. Det faktum att staden "endast" har två gränspunkter och att lokal kraftproduktion lagts ned under de senaste åren, försätter staden i en prekär situation vid en eventuell bristsituation. Så länge lokal nedlagd kraftproduktion inte ersätts kommer sannolikt reducerad exportkapacitet på Baltic Cable behövas för att möjliggöra abonnemangsökningar i regionnätet. För att lösa denna flaskhals är lokala/regionala flexibilitetsmarknader ett alternativ för att få bukt på situationen.

Avsnitt 6 Utformning av flexibilitetsmarknader

Länsstyrelsen instämmer i vikten av att nättariffer bidrar med incitament för minskade effekttoppar. Samtidigt konstaterar Länsstyrelsen att kostnadsriktiga tariffstrukturer med avseende på tidpunkt och plats troligen inte är enkla genomföra. För om så vore fallet hade de sannolikt redan varit etablerade och den kapacitetsbrist som finns hade inte varit fullt så omfattande.

Kopplat till Ei:s bedömning till att flexibilitetsmarknader bör vara utformade på nationell nivå vill Länsstyrelsen understryka vikten av just det lokala och regionala engagemanget. Kommunikationen, kunskaps- och relationsbyggandet som behövs för att genomföra de pilotprojekt som gjorts inom ramen för Coordinet ska inte underskattas som framgångsfaktor. Kopplingar till regionala och nationella marknader är naturligtvis en fördel men det är viktigt att ett mer standardiserat nationellt förfarande inte gör att den lokala närvaron går förlorad.

Avsnitt 7 Kontraktering och användning av nätkapacitetsreserv

En tillförlitlig prognostisering och planering är avgörande för dimensionering och utbyggnad av elnäten. Länsstyrelsen vill understryka både flexibel användning och elnätsförstärkningar behövs.

Avsnitt 8 Anslutningsprocessen vid kapacitetsbrist

Länsstyrelsen anser att det är positivt med Ei:s förtydligande att bransch-praxis rörande anslutning gäller. Det är emellertid viktigt

att följa utvecklingen för att se om samhällsnyttiga projekt undanträngs av andra mindre samhällsnyttiga verksamheter. En sådan typ av uppföljning skulle förslagsvis kunna göras i dialog med den regionalt utvecklingsansvarige vilket för Skånes del är Region Skåne.

Avsnitt 9 Effektiv prissättning kan motverka luftbokningar i nätet

Länsstyrelsen har fått uppgifter om att det förekommer luftbokningar länet. Elnätsföretagen skulle kunna detaljstudera den stora mängd abonnentdata, som endast de har tillgång till i sin helhet, i större utsträckning än vad som verkar vara fallet idag. På så vis kan olika trender noteras i ett tidigt skede. Angående nyttjandeavtal, motsätter sig inte Länsstyrelsen Ei:s bedömning. Nyttjandeavtal skulle däremot kunna vara ett effektivt sätt för elnätsföretagen att få en uppfattning om framtida nätutnyttjande. Incitamentet för nyttjandeavtal för befintliga kunder är antagligen lågt och kommer kanske därför inte realiseras i någon större utsträckning. Krav på nyttjandeavtal skulle kunna övervägas i områden med risk för akut kapacitetsbrist om nyttan anses tillräcklig i avvägning mot den ökade administration som dessa avtal förmodligen innebär.

Avsnitt 10 Handlingsplan för att lösa kapacitetsutmaningen

Länsstyrelsen ser positivt på de förslag till handlingsplan för att lösa kapacitetsutmaningarna som Ei har lämnat och de förslag som presenteras.

Avsnitt 11.8 Miljömässiga konsekvenser av förslagen

Titeln på avsnittet är missvisande. Länsstyrelsen konstaterar att avsnittet endast beskriver hur föreslagna åtgärder bidrar till utsläpp av växthusgaser, vilket visserligen var det som ingick i Ei:s uppdrag, men då borde rubriken spegla detta.

Promemorian Ökade incitament för kostnadseffektiva lösningar i elnätverksamhet

Länsstyrelsen delar uppfattningen att förändring av ellagen behövs för att skapa incitament för nätföretagen vilka styr mot andra lösningar än traditionella nätinvesteringar, i de fall det är motiverat för att uppnå kostnadseffektivitet i nätverksamheten. På sikt kan

detta skapa en miljövinst i samhället genom bättre nyttjande av befintliga resurser.

Bakgrundsinformation

Promemorian omfattar författningsförslag som innebär förändringar i ellagen (1997:857) och förordning (2108:1520) om intäktsram för elnätsverksamhet. Författningsförslagen berör vad som avses med ett *”ändamålsenligt och effektivt sätt att bedriva nätverksamheten”*.

Allmänna synpunkter

Länsstyrelsen vill även peka på att Energimyndigheten har möjlighet att göra avvägning mellan olika riksintresseanspråk och peka ut fler delar av trans-missionsnätet som riksintresse. Idag används denna möjlighet mycket återhållsamt och det bör övervägas att nyttja denna möjlighet ytterligare för att skynda på utbyggnaden av transmissionsnätet.

Beslutande

Beslutet har fattats av länsöverdirektör Ola Melin med klimat- och energistrateg Sandra Johanne Selander som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på
www.lansstyrelsen.se/dataskydd.